

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **H/5380.**

Benyújtás dátuma: **2023-09-28 17:02**

Parlex azonosító: **MZ7YHL620001**

Címzett: Kövér László, az Országgyűlés elnöke

Tárgy: Határozati javaslat benyújtása

Benyújtó: Lázár János (Fidesz)

Határozati javaslat címe: A Magyar Építészet Napjáról

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 28. § (4) bekezdése alapján „**a Magyar Építészet Napjáról**” címmel a mellékelt határozati javaslatot kívánom benyújtani.

...../2023. (.....) OGY határozat

a Magyar Építészet Napjáról

1. Az Országgyűlés a magyar építészeti hagyomány előtt tisztelegve december 16-át, Kós Károly születésének napját a Magyar Építészet Napjává nyilvánítja.
2. Az Országgyűlés elismeréssel és tisztelettel adózik az elődeink által ránk hagyományozott építészeti örökség előtt.
3. Az Országgyűlés támogatja és szorgalmazza a haladó szellemű, magas esztétikai értéket képviselő nemzeti építészet kiteljesedését, amely természeti és épített örökségünket egyaránt őrzi és gyarapítja; amely megkülönböztet, de össze is kapcsol az európai építészeti hagyománnyal; és amely életünk kulturális lenyomatát adja, ezáltal formálja azonosságtudatunkat, erősíti nemzeti összetartozásunkat.
4. Az Országgyűlés egyaránt szükségesnek tartja az épített környezet – az épületek, műtárgyak, közterek, köztéri alkotások és egész települések –, valamint a természeti környezet védelmét, mivel ezek együttesen alkotják azt a magyar tájat, amely a haza fogalmát a fizikai térben is értelmezhetővé teszi mindannyiunk számára.
5. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Általános indokolás

Az épített környezet nemcsak alapvető szükségleteinkről gondoskodik: meghatározza az életminőségünket és a helyi, nemzeti közösségről alkotott képünket, tehát az azonosságtudatunkat is.

A magyar építészeti alkotások körülvesznek bennünket, társadalmi korlátok nélkül elérhetőek mindannyiunk számára, így ezekben az alkotásokban érhető tetten legkönnyebben a nemzeti kultúra. Ha felismerjük, hogy mitől lesz egy épület sajátosan helyi és nemzeti, akkor tudatosan építhetünk az általa is képviselt hagyományra.

2022-ben az Országgyűlés döntése alapján Magyarország Kormánya önálló tárcát szentelt az építésügyének, azzal a céllal, hogy az országépítés – az új alkotások létrehozása és az őseinktől ránk hagyott örökség védelme, gyarapítása – a fentiek felismerésével és tiszteletben tartásával, egyúttal a magyar állam támogatásával és felügyeletével folytatódhasson a következő emberöltőkben is.

A kormányzati intézményi keretek megteremtését követően jelen javaslat azt célozza, hogy Kós Károly születésének napját, december 16-át jelölje ki az Országgyűlés a Magyar Építészet Napjának.

A Magyar Építészet Napja nem pusztán emléknap. Nem csupán Kós Károly szellemi örökségére való emlékezés napja, hanem a nemzet- és országépítő akaratot, a teremtő alázatot, a közösségépítő lelkiületet megtestesítő ember születési dátumához kötött szakmai ünnepnap. A Magyar Építészet Napjának dátumválasztása tehát nem más, nagyszerű alkotók munkásságának és emlékezetének a háttérbe szorítását célozza, hanem a kósi életműben kétségbevonhatatlan erővel és minőségben megmutakozó tehetség, szándék és munka előtti tisztelgést, amelyről Kányádi Sándor Kós Károlyról írt versében így ír:

*„Falak omolhatnak,
kövek is váshatnak,
magaslik, nem porlad
a megtartó példa.”*

(Kányádi Sándor: Kós Károly arcképe alá, 1968)

December 16-a nem a múlt öncélú felemlegetésének, hanem az ezer évnél is visszább tekintő magyar kultúrából merítkező elszántság és tetterő, a szakmai professzionalizmus és alkotókészség, végül, de korántsem utolsó sorban az egyetemes, de különösen az európai építészeti tradícióval folyamatos párbeszédet folytató nemzeti építészet ünnepnapja.

Kós Károly életében kiteljesedett az az alapelv, amelyet Makovecz Imre így fogalmazott meg:

„Egy műalkotás valódi értékét nem az önkifejezés, hanem egy kultúra pontos közvetítése adja.”

Kós a maga egzisztenciáját mindig a köz érdekében alakította, ezért az egyéni gyarapodással kecsgető anyaországi megkereséseket elutasítva is tudatosan vállalta a külhoni, kisebbségi magyar létet. Amikor építész lehetett, zseniális alkotásokat tervezett és épített. Amikor nem tervezhetett, akkor írt, rajzolt, bélyeget tervezett, kultúrát szervezett.

Kutatta, kereste a magyar örökséget és formavilágot és azt az építészetben megjelenítette, továbbadta. Jól látta ezt a másik géniusz, Móricz Zsigmond, aki szerint Kós Károly ugyanazt tette az építészetben, amit ő az irodalomban, Kodály és Bartók pedig a zenében. Kós minden tettét áthatotta az *oikophilia* érzése, a természetes otthonteremtés és fenntartás igénye, amelynek egyik alapja a kisközösség, amelyben az egyén képes eligazodni és felelősségteljesen – az egyéni és a közös érdekeket egyaránt szem előtt tartva – dönteni, illetve cselekedni. Erről az otthon- és közösségépítésről tanúskodik megannyi általa épített templom Zebegénytől Kolozsvárig, illetve a házak, iskolák, a Fővárosi Állat- és Növénykert épületei és természetesen a Wekerletelep főtere is.

A Magyar Építészet Napja közös jövőképünkre emlékeztet bennünket: egy élhető, szerethető, fenntartható, gondozott, a kultúránkat megőrző és gyarapító, minden magyar otthonát adó Magyarországra, amit büszkén hagyunk örökül utódainkra.

Kós élete, sorsvállalása, alkotásai arra emlékeztetnek bennünket, hogy nemzeti kultúránk mélyreható ismerete, az abban megnyilatkozó univerzalitás megismerése teremt helyes alapállást számunkra.

Ahogy Kós Károly megfogalmazta:

„Szeretném megérni, hogy kicsiny-kis portámat olyan rendben lássam, ahogyan én azt elgondoltam magamnak. Legyenek a földek egy tagban, gyümölcsfáim termők, pajtám tele, méhesem népes... Legyen minden gondosan gondozva, tisztán művelve, rendben tartva. Szép legyen és gyönyörű a szemnek is, és azt szeretném, hogy gazdaságom, melynek minden rögét magam szereztem, minden fűjét-fáját magam ültettem, minden épületét magam építettem, így szálljon az én maradékaimra.”
(Kós Károly: Bevezetés a Testamentum és Agrikultura című kéziratához, 1915)

A Magyar Építészet Napját első alkalommal Kós Károly születésének 140. évfordulóján, 2023. december 16-án ünnepelhetjük meg.